

Strategies For Developing Thai Language Communication Skills of Chinese Students in Bangkok

Pallanit Ubonnuch^{1*} and Piyapan Vacharanukul¹

¹North Bangkok University

*Corresponding author. E-mail: pallanit.ub@northbkk.ac.th

ABSTRACT

This research study aimed to 1) investigate the existing problems and needs in developing Thai language communication skills among Chinese students in Bangkok, and 2) develop strategies to enhance the Thai communication skills of Chinese students in Bangkok. This study employed a qualitative research approach. The research instrument used for data collection was a semi-structured interview. Data were collected from 18 key informants selected through purposive sampling. The data were analyzed using content analysis. The research findings revealed that: 1) existing problems were clearly aligned with developmental needs. The difficulties encountered acted as driving forces that shaped the need for improvement in the same direction, particularly in vocabulary development, main idea comprehension, organization of ideas, and confidence in language use. Most students agreed that learning should integrate all four language skills-listening, speaking, reading, and writing-through simulations and practical activities in order to strengthen their ability to use Thai confidently and effectively in academic settings and Thai society, and 2) the developed strategies comprised three primary approaches: (1) direct learner development utilizing Active Learning and the integration of the four macro skills-listening, speaking, reading, and writing-to facilitate authentic language use; (2) teacher and staff development aimed at enhancing competencies in teaching Thai as a second language through professional training and Professional Learning Communities (PLCs), empowering instructors to design effective active learning activities; and (3) educational management system development by fostering an environment that continuously promotes and sustains Thai language usage.

Keywords: Skill Development Strategies, Thai for Communication, Chinese Students, Bangkok

กลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร

ภรณ์ธิษฐ์ อุบลนุช^{1*} และ ปิยะพันธุ์ วัชรนุกูล¹

¹มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

*Corresponding author. E-mail: pallanit.ub@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร และ 2) พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 คน มีเกณฑ์ในการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาและความต้องการมีความสอดคล้องกันอย่างชัดเจน ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นแรงผลักดันให้เกิดความต้องการพัฒนาในทิศทางเดียวกันทั้งในด้านคำศัพท์ การจับใจความ การจัดระบบความคิด และความมั่นใจในการใช้ภาษา ส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 4 ทักษะ ผ่านสถานการณ์จำลองและการฝึกปฏิบัติจริงเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทยอย่างมั่นใจ และมีประสิทธิภาพในบริบทการศึกษาและสังคมไทย 2) การพัฒนากลยุทธ์ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) พัฒนาผู้เรียนโดยตรงผ่านการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น และบูรณาการทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อให้สามารถใช้ภาษาได้จริง (2) พัฒนาผู้สอนและบุคลากรเสริมสมรรถนะด้านการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองผ่านการอบรมและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมเชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) พัฒนาระบบบริหารจัดการ ด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: กลยุทธ์การพัฒนาทักษะ, ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร, นักศึกษาชาวจีน, กรุงเทพมหานคร

© 2026 JOMSD: Journal of Organizational Management and Social Development

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่การเคลื่อนย้ายของผู้คน สิ่งของ และความคิดเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและระบบคมนาคมได้เปิดพื้นที่ให้เกิดการศึกษาเรื่อง “การเคลื่อนย้าย” ในหลายมิติ จนเกิดเป็นแนวคิดที่เรียกว่า “การเคลื่อนย้ายศึกษา” (mobility studies) ซึ่งเป็นกระบวนทัศน์สำคัญในสังคมศาสตร์ร่วมสมัย แนวคิดนี้มุ่งทำความเข้าใจการเคลื่อนที่ (movement) ของผู้คน สินค้า และความคิด ในฐานะปรากฏการณ์ที่มีนัยสำคัญทางสังคม โดยตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ว่าการเคลื่อนย้ายกำลังเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคม กฎเกณฑ์ และวิถีชีวิตของผู้คนไปในทิศทางใด ตลอดจนก่อให้เกิดความซับซ้อนใหม่ ๆ ในระดับสังคมอย่างไร (ประเสริฐ แรงกล้า, 2560) ภายใต้บริบทดังกล่าว การเคลื่อนย้ายทางการศึกษาและแรงงานระหว่างประเทศได้ทวีความเข้มข้นยิ่งขึ้น ประเทศไทยจึงกลายเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางสำคัญของนักศึกษาต่างชาติ โดยเฉพาะ นักศึกษาชาวจีนซึ่งมีจำนวนสูงที่สุดในประเทศไทย ในปีการศึกษา 2568 มีนักศึกษาจากจีนมากถึง 28,052 คน อยู่ในอันดับหนึ่งของนักศึกษาต่างชาติที่มาเรียนในมหาวิทยาลัยไทย รองลงมาคือเมียนมาร์ และกัมพูชา เป็นต้น (ไทยรัฐวันนี้, 2568) การเพิ่มขึ้นของนักศึกษาชาวจีนในประเทศไทย โดยมีอัตราการเติบโตสูงถึงร้อยละ 24 (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2568) สะท้อนให้เห็น

ถึงแนวโน้มความนิยมของระบบการศึกษาไทยในระดับนานาชาติอย่างชัดเจน ปรากฏการณ์ดังกล่าวไม่เพียงแสดงถึงความเชื่อมั่นของผู้เรียนต่างชาติที่มีต่อคุณภาพการศึกษาของไทยเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงบทบาทของประเทศไทยในฐานะศูนย์กลางทางการศึกษาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกด้วย โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครที่เป็นศูนย์กลางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ บทบาทนี้ส่งผลให้ “ทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร” กลายเป็นปัจจัยพื้นฐานและจำเป็นอย่างยิ่ง ไม่เพียงต่อความสำเร็จทางการศึกษาเท่านั้น แต่รวมถึงการดำรงชีวิตประจำวัน การสร้างความสัมพันธ์ในสังคม และการปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคมไทยอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

การเรียนรู้ภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนยังคงประสบปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะด้านทักษะการใช้ภาษา อีกทั้งสภาพปัญหาที่ปรากฏสามารถจำแนกได้ 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านการเขียน ปัญหาด้านการใช้คำ และปัญหาด้านโครงสร้างประโยค ปัญหาเหล่านี้อาจมีสาเหตุมาจากความไม่เข้าใจหลักการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง การออกเสียงที่ไม่ชัดเจนซึ่งส่งผลต่อการสะกดและการเขียน การแทรกแซงจากภาษาแม่ของผู้เรียน รวมถึงความไม่ระมัดระวังในการใช้ภาษา (วิโรจน์ กองแก้ว, 2564) นอกจากนี้ข้อจำกัดด้านการพูดและการฟังมีรากฐานมาจากความแตกต่างของระบบเสียงระหว่างภาษาไทยและภาษาจีน โดยเฉพาะการแยกแยะเสียงพยัญชนะต้น – ท้าย เสียงสระสั้น-ยาว และเสียงวรรณยุกต์ ในด้านการฟัง ผู้เรียนมักประสบปัญหาในการจำแนกเสียงที่ใกล้เคียงกัน ขณะที่ด้านการพูดพบความคลาดเคลื่อนในการออกเสียง การใช้สระและวรรณยุกต์ รวมถึงการลำดับคำในประโยค ซึ่งก่อให้เกิดความผิดพลาดในการสื่อสารและเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในชั้นเรียน ยิ่งไปกว่านั้น พฤติกรรมการพึ่งพาโปรแกรมแปลภาษาอย่างมากของผู้เรียน ส่งผลให้ขาดการฝึกคิดและสื่อสารด้วยตนเอง ทำให้ไม่คุ้นเคยกับโครงสร้างภาษาไทยอย่างแท้จริง อีกทั้งยังขาดความเข้าใจในมิติทางวัฒนธรรมของภาษา ซึ่งมีความสำคัญต่อการใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับบริบททางสังคม ความแตกต่างด้านวัฒนธรรมการสื่อสาร (สิริพัชญ์ หาญนอก และคณะ, 2567) จากที่กล่าวมาข้างต้นปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมั่นใจในการสื่อสาร และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมภายในสถานศึกษา ควรมีการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ในการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะของผู้เรียนต่างชาติ โดยเน้นการบูรณาการทักษะทั้ง 4 ด้าน การสร้างสถานการณ์จำลองที่ใกล้เคียงชีวิตจริง และการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางภาษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การเรียนรู้ภาษาไทยเกิดประสิทธิภาพ มีความหมาย และยั่งยืนในระยะยาว

ดังนั้น การศึกษาการนำกลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานครไปใช้ จึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนต่างชาติ และเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนการศึกษานานาชาติของประเทศไทยในระยะยาว การพัฒนาดังกล่าวควรดำเนินไปอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการกลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพนักเรียน การพัฒนาคุณภาพผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพระบบการบริหารจัดการศึกษามาใช้ทั้งสามกลยุทธ์เข้าด้วยกันจะก่อให้เกิดระบบการพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่ครบวงจร ครอบคลุมทั้งระดับผู้เรียน ผู้สอน และระบบบริหาร เมื่อองค์ประกอบทั้งสามทำงานประสานกันอย่างมีเป้าหมายเดียวกัน ย่อมส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวจีนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมั่นใจในการสื่อสาร และความสามารถในการปรับตัวในสังคมไทย อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษานานาชาติของประเทศไทยในระยะยาวอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview form) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับกลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จำนวน 18 คน ตามแนวทางการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของ Nastasi and Schensul (2005) ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

1.1 กลุ่มนักศึกษาชาวจีน จำนวน 6 คน เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และมีประสบการณ์เรียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารโดยตรง สามารถสะท้อนสภาพปัญหาอุปสรรค และความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาไทยได้อย่างชัดเจน

1.2 กลุ่มอาจารย์ผู้สอนภาษาไทย จำนวน 6 คน เป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองให้แก่ นักศึกษาชาวจีน มีความเข้าใจบริบทการเรียนรู้ ปัญหาการใช้ภาษา และแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม

1.3 กลุ่มผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบหลักสูตร/งานวิเทศสัมพันธ์ จำนวน 6 คน เป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการหลักสูตร และการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษาต่างชาติ ซึ่งสามารถให้ข้อมูลเชิงนโยบายและแนวทางเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

โดยการกำหนดกลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่มดังกล่าว ทำให้การวิจัยครอบคลุมมุมมองทั้งระดับผู้เรียน ผู้สอน และผู้บริหาร อันจะนำไปสู่การสังเคราะห์กลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมกับศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อนำมากำหนดกรอบคำถามให้แม่นยำและตรงประเด็นกับเรื่องที่ต้องการศึกษา

2.2 กำหนดนิยามคำศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างประเด็นสัมภาษณ์

2.3 สร้างประเด็นสัมภาษณ์ฉบับร่าง แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของภาษา ประเด็นคำถามว่า ครอบคลุมเนื้อหาหรือตัวแปร และภาษาชัดเจนเหมาะสม โดยแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ 1) สภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร

2.4 ทดสอบคุณภาพโดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยให้กลุ่มเป้าหมายอ่านเพื่อทดสอบความเข้าใจของคำถาม และปรับปรุงประเด็นสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ พร้อมนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างไปใช้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ (1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงกลุ่มเป้าหมาย (2) พร้อมทั้งดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ตามที่กำหนดและเวลานัดหมาย (3) การเก็บข้อมูลเชิงปฐมภูมิ (Primary Data) การสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกับกลุ่มนักศึกษาชาวจีนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และมีประสบการณ์เรียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารโดยตรง กลุ่มอาจารย์ผู้สอนภาษาไทย ซึ่งมีประสบการณ์สอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองให้นักศึกษาชาวจีน และกลุ่มผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบหลักสูตร/งานวิเทศสัมพันธ์ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษาต่างชาติ และ (4) การเก็บข้อมูลเชิงทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ การศึกษางานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การระบุสภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานครได้อย่างแม่นยำ และตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

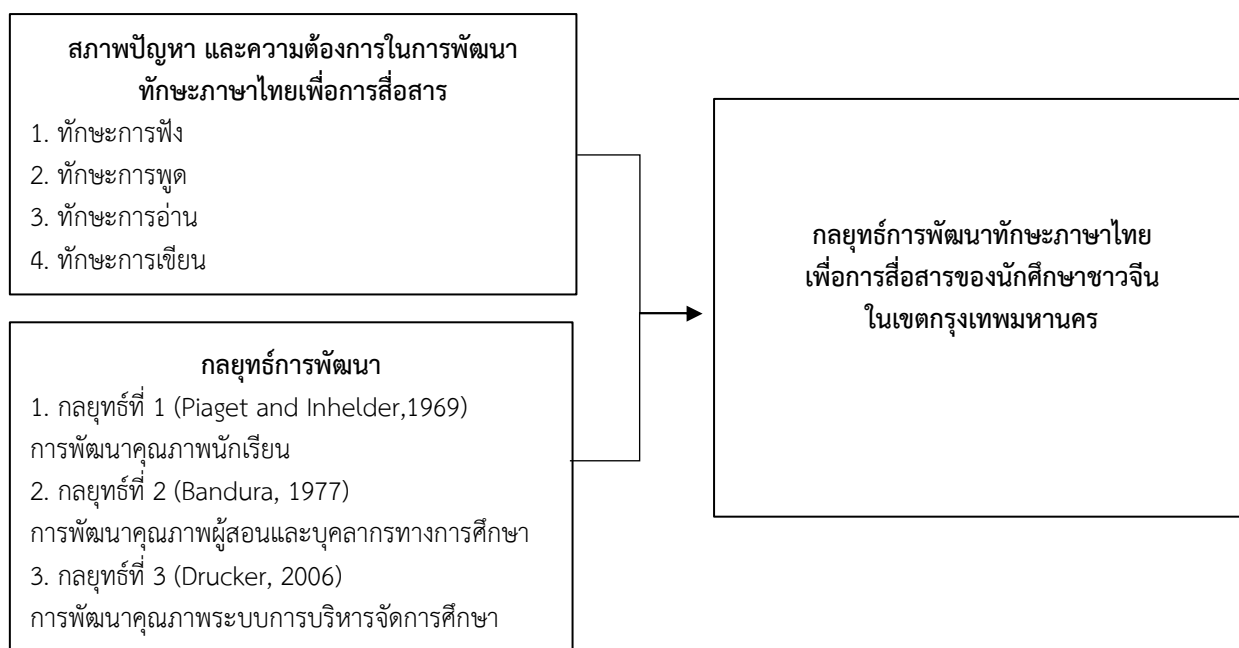
ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ร่วมกับการศึกษาเอกสาร โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ (1) การเปรียบเทียบและจัดกลุ่มข้อมูล (Data Comparison and Categorization) โดยนำข้อมูลดิบจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อพิจารณาความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละราย จากนั้นจึงจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่ปรากฏซ้ำหรือมีความเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย พร้อมทั้งระบุคุณลักษณะสำคัญของข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับกระบวนการให้รหัส (2) การให้รหัสและการจัดหมวดหมู่ (Coding and Theme Development) โดยเริ่มจากการกำหนดรหัส (Coding) ให้กับข้อความหรือประโยคที่มีสาระสำคัญ จากนั้นจึงนำรหัสดังกล่าวมาจัดกลุ่มเป็นหมวดหมู่ (Categorization) และพัฒนาเป็นประเด็นหลัก (Themes) ที่สะท้อนความหมายของข้อมูล และ (3) การสังเคราะห์และสรุปผล (Data Synthesis) โดยนำข้อมูลผ่านการวิเคราะห์มาสังเคราะห์และสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงผลการวิเคราะห์เข้ากับกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) เพื่ออธิบายข้อค้นพบและตอบคำถามการวิจัยตามหลักวิชาการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรมครั้งนี้มุ่งศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งประเด็นการทบทวน ดังนี้ 1) แนวคิดเกี่ยวกับทักษะภาษาเพื่อการสื่อสารครอบคลุมทั้ง 4 ทักษะหลัก การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งต้องบูรณาการร่วมกันอย่างเป็นระบบ แนวคิดสำคัญ ได้แก่ ทฤษฎีความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence) ของ Hymes (1972) แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) มุ่งเน้นการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง 2) ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง (SLA) ที่สำคัญโดยใช้ทฤษฎี Task-based Language Teaching (Skehan, 1998) โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรม 3) แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การสอนภาษา โดยมีกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะภาษาไทย ได้แก่ การเรียนรู้แบบใช้ภาระงานเป็นฐาน (Task-Based Learning: TBL ของ Willis (1996) ที่มุ่งให้ผู้เรียนปฏิบัติงานที่คล้ายสถานการณ์จริง 4) แนวคิดกลยุทธ์การพัฒนา ประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) กลยุทธ์

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามแนวคิดพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget and Inhelder (1969) แนวคิดเขตพัฒนาการใกล้เคียง (ZPD) ของ Vygotsky (1978) และทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner (1983) โดยใช้การประเมินผลเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ตามแนวคิดการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1977) 3) กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพระบบการบริหารจัดการศึกษา ตามแนวคิดการจัดการของ Drucker (2006) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษากลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แนวคิดความสามารถในการสื่อสารที่เน้นการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบริบท ควบคู่กับแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง โดยบูรณาการมิติผู้เรียน ผู้สอน และการบริหารจัดการ ตามแนวคิดกลยุทธ์การพัฒนา นำไปสู่กรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับสภาพปัญหาการพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดตามตารางที่ 1 ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของผู้ให้ข้อมูลจำนวน 18 คน พบว่าปัญหาที่ปรากฏสามารถจำแนกได้ตาม 4 ทักษะหลัก ดังนี้ (1) ด้านทักษะการฟัง พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประสบปัญหา “ฟังไม่ทัน” มากที่สุด รองลงมาคือ “จับประเด็นไม่ได้” และ “ไม่เข้าใจสำเนียงไทย” สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนยังขาดทักษะการจับใจความและการตีความสารอย่างแม่นยำ รวมทั้งยังไม่สามารถปรับตัวต่อความหลากหลายของสำเนียงและบริบทการใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความเข้าใจเนื้อหาในการเรียนและการสื่อสารในชีวิตประจำวัน (2) ด้านทักษะการพูด พบว่าปัญหาหลักคือ “พูดไม่มั่นใจ” ซึ่งมีความถี่สูงที่สุด สะท้อนถึงความกังวลในการสื่อสาร รองลงมาคือ “กลัวออกเสียงผิด” และ “เรียบเรียงประโยคไม่ได้” แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนยังขาดความมั่นใจด้านการออกเสียงและการใช้โครงสร้างภาษา ส่งผลให้การสื่อสาร

ไม่คล่องแคล่วและไม่กล้าแสดงออกในการสนทนา (3) ด้านทักษะการอ่าน พบปัญหา “ไม่เข้าใจคำศัพท์เฉพาะ” และ “อ่านช้า” ในระดับสูง สะท้อนข้อจำกัดด้านคลังคำศัพท์และความสามารถในการประมวลผลข้อมูล ขณะที่บางส่วนยัง “ตีความเนื้อหาไม่ครบถ้วน” แสดงถึงข้อจำกัดด้านการวิเคราะห์และสรุปความ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญของการอ่านเชิงวิชาการ และ (4) ด้านทักษะการเขียน พบว่าปัญหาที่เด่นชัดที่สุดคือ “เรียงความคิดไม่เป็น” แสดงถึงการขาดทักษะการจัดระบบความคิดและโครงสร้างการเขียน รองลงมาคือ “ใช้คำศัพท์ซ้ำ ๆ” และ “เขียนประโยคไม่สมบูรณ์” ซึ่งสะท้อนข้อจำกัดด้านความหลากหลายของคำศัพท์และความถูกต้องทางไวยากรณ์ ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึกสภาพปัญหาการพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร

ทักษะ	รหัส	จำนวน (คน)	หมวดหมู่	ประเด็น
ทักษะการฟัง	ฟังไม่ทัน	14 คน	ความเข้าใจภาษา	ขาดทักษะการจับใจความ
	จับประเด็นไม่ได้	12 คน	การวิเคราะห์สาร	การตีความยังไม่แม่นยำ
	ไม่เข้าใจสำเนียงไทย	10 คน	ความแตกต่างทางภาษา	ปรับตัวต่อบริบทภาษาไม่ได้
ทักษะการพูด	พูดไม่มั่นใจ	15 คน	ความมั่นใจต่ำ	ความกังวลในการสื่อสาร
	กลัวออกเสียงผิด	13 คน	การออกเสียง	ความวิตกด้านการออกเสียง
	เรียบเรียงประโยคไม่ได้	11 คน	โครงสร้างภาษา	ขาดความคล่องแคล่วในการพูด
ทักษะการอ่าน	อ่านช้า	12 คน	ความสามารถในการประมวลผล	การอ่านเชิงวิเคราะห์ยังอ่อน
	ไม่เข้าใจคำศัพท์เฉพาะ	14 คน	ข้อจำกัดด้านคำศัพท์	คลังคำศัพท์ไม่เพียงพอ
	ตีความเนื้อหาไม่ครบถ้วน	9 คน	การทำความเข้าใจ	ขาดทักษะการสรุปความ
ทักษะการเขียน	เรียงความคิดไม่เป็น	16 คน	โครงสร้างภาษา	ขาดทักษะการจัดระบบความคิด
	ใช้คำศัพท์ซ้ำ ๆ	13 คน	ข้อจำกัดด้านคำศัพท์	ความหลากหลายทางภาษาไม่เพียงพอ
	เขียนประโยคไม่สมบูรณ์	11 คน	ไวยากรณ์และโครงสร้าง	ความถูกต้องทางภาษาไม่แม่นยำ

สรุปปัญหาทักษะภาษาไทยของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 18 คน มีลักษณะเชื่อมโยงกันระหว่างข้อจำกัดด้านคำศัพท์ โครงสร้างภาษา ความสามารถในการประมวลผล และความมั่นใจในการใช้ภาษา อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสารโดยรวม ดังนั้น การพัฒนาทักษะภาษาไทยควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างคลังคำศัพท์ การฝึกวิเคราะห์และจับใจความ การจัดระบบความคิดในการสื่อสาร และการสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ตารางที่ 2 ผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึกความต้องการพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร

ทักษะ	ความต้องการพัฒนา	จำนวน (คน)	จุดเน้นการพัฒนา	เป้าหมายเชิงผลลัพธ์
ทักษะการฟัง	ฝึกฟังบทสนทนาสถานการณ์จริง	15 คน	การฟังเพื่อความเข้าใจ	จับประเด็นได้รวดเร็วและแม่นยำ
	ฝึกจับใจความสำคัญ	14 คน	การวิเคราะห์สาร	เข้าใจสาระสำคัญครบถ้วน
	ทำความเข้าใจสำเนียงที่หลากหลาย	12 คน	ความแตกต่างทางภาษา	ปรับตัวตอบรับภาษาได้
ทักษะการพูด	เพิ่มความมั่นใจในการสนทนา	16 คน	ความมั่นใจในการสื่อสาร	พูดได้คล่องแคล่ว ลดความกังวล
	ฝึกออกเสียงให้ถูกต้อง	14 คน	การออกเสียง	ออกเสียงชัดเจน ถูกต้อง
	ฝึกเรียบเรียงความคิดก่อนพูด	13 คน	โครงสร้างภาษา	สื่อสารได้เป็นระบบ
ทักษะการอ่าน	เพิ่มคลังคำศัพท์เฉพาะทาง	15 คน	ข้อจำกัดด้านคำศัพท์	เข้าใจบทความวิชาการมากขึ้น
	ฝึกอ่านบทความวิชาการ/ข่าว	13 คน	การอ่านเชิงวิเคราะห์	อ่านได้รวดเร็วและแม่นยำ
	ฝึกสรุปใจความสำคัญ	11 คน	การสรุปความ	ตีความเนื้อหาได้ครบถ้วน
ทักษะการเขียน	ฝึกจัดโครงสร้างย่อหน้า	17 คน	โครงสร้างการเขียน	เขียนได้เป็นระบบ
	พัฒนาการเรียบเรียงความคิด	16 คน	การจัดระบบความคิด	ถ่ายทอดความคิดชัดเจน
	ใช้คำศัพท์หลากหลายและเหมาะสม	14 คน	ความหลากหลายทางภาษา	เขียนได้ถูกต้องและเหมาะสม
บูรณาการทุกทักษะ	เรียนรู้ผ่านสถานการณ์จำลองและฝึกปฏิบัติจริง	18 คน	การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ	ใช้ภาษาไทยได้มั่นใจในชีวิตจริง

จากตารางที่ 2 การสังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 18 คน พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการพัฒนาอย่างครอบคลุมทั้ง 4 ทักษะ โดยมุ่งเน้นการนำไปใช้ได้จริงในบริบทการเรียนระดับอุดมศึกษาและการใช้ชีวิตประจำวันในสังคมไทย ดังนี้ (1) ด้านทักษะการฟังต้องการฝึกฟังบทสนทนาในสถานการณ์จริงมากที่สุด รองลงมาคือการฝึกจับใจความสำคัญและการทำความเข้าใจสำเนียงที่หลากหลาย รวมถึงการปรับตัวตอบรับทางภาษาไทยที่มีความหลากหลาย ทั้งนี้ เป้าหมายสำคัญคือสามารถจับประเด็นได้รวดเร็วและเข้าใจสาระสำคัญได้ครบถ้วน (2) ด้านทักษะการพูด ต้องการเพิ่มความมั่นใจในการสนทนา รองลงมาคือการฝึกออกเสียงให้ถูกต้อง และการฝึกเรียบเรียงความคิดก่อนพูด แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของความมั่นใจและความถูกต้องทางภาษา โดยมุ่งหวังให้สามารถสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นระบบ และลดความกังวลในการใช้ภาษาไทยในสถานการณ์ต่าง ๆ (3) ด้านทักษะการอ่าน ต้องการเพิ่มคลังคำศัพท์เฉพาะทางมากที่สุด ควบคู่กับการฝึกอ่านบทความวิชาการหรือข่าว และการฝึกสรุปใจความสำคัญ สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ เพื่อให้สามารถเข้าใจเนื้อหาทางวิชาการได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ อันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อความสำเร็จทางการศึกษา และ (4) ด้านทักษะการเขียน ความต้องการที่เด่นชัดที่สุดคือการฝึกจัดโครงสร้างย่อหน้า รองลงมาคือการพัฒนาการเรียบเรียงความคิด และการใช้คำศัพท์ให้หลากหลายและเหมาะสม แสดงให้เห็นถึงความตระหนักถึงความสำคัญของการเขียนอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง และสามารถถ่ายทอดความคิดได้อย่างชัดเจน ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดมีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรมีการเรียนรู้แบบบูรณาการทุกทักษะ ผ่านสถานการณ์จำลองและการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและความสามารถในการใช้ภาษาไทยในชีวิตจริงโดยรวม สรุปความต้องการพัฒนาทักษะภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนมิได้จำกัด

อยู่เพียงการเพิ่มความรู้ด้านภาษาเท่านั้น แต่ครอบคลุมถึงการเสริมสร้างความมั่นใจ ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และการประยุกต์ใช้ภาษาในบริบทจริง ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงและการบูรณาการทักษะอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ตารางที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร

ทักษะ	สภาพปัญหาที่พบ	ความต้องการพัฒนา	ประเด็นสังเคราะห์
ทักษะการฟัง	- ฟังไม่ทัน - จับประเด็นไม่ได้ - ไม่เข้าใจสำเนียงไทย	- ฝึกฟังสถานการณ์จริง - ฝึกจับใจความสำคัญ - ทำความเข้าใจสำเนียงที่หลากหลาย	ขาดทักษะการจับใจความและการตีความสาร จึงต้องการพัฒนาการฟังเชิงวิเคราะห์และการปรับตัวต่อบริบทภาษา
ทักษะการพูด	- พูดไม่มั่นใจ - กลัวออกเสียงผิด - เรียบเรียงประโยคไม่ได้	- เพิ่มความมั่นใจในการสนทนา - ฝึกออกเสียงให้ถูกต้อง - ฝึกเรียบเรียงความคิดก่อนพูด	ความวิตกกังวลและข้อจำกัดด้านโครงสร้างภาษา ส่งผลให้ต้องการพัฒนาความคล่องแคล่วและความมั่นใจ
ทักษะการอ่าน	- อ่านช้า - ไม่เข้าใจคำศัพท์เฉพาะ - ตีความเนื้อหาไม่ครบถ้วน	- เพิ่มคลังคำศัพท์เฉพาะทาง - ฝึกอ่านเชิงวิเคราะห์ - ฝึกสรุปใจความสำคัญ	คลังคำศัพท์จำกัดและการวิเคราะห์ที่ยังอ่อน จึงต้องการเสริมทักษะการอ่านเชิงวิชาการ
ทักษะการเขียน	- เรียงความคิดไม่เป็น - ใช้คำศัพท์ซ้ำ ๆ - เขียนประโยคไม่สมบูรณ์	- ฝึกจัดโครงสร้างย่อหน้า - พัฒนาการเรียบเรียงความคิด - ใช้คำศัพท์หลากหลายและเหมาะสม	ขาดการจัดระบบความคิดและความถูกต้องทางภาษา จึงต้องการพัฒนาการเขียนอย่างเป็นระบบ
ภาพรวมบูรณาการ	ข้อจำกัดด้านคำศัพท์ ความมั่นใจต่ำ และการคิดวิเคราะห์ยังไม่ชัดเจน	เรียนรู้ผ่านสถานการณ์จำลอง และการฝึกปฏิบัติจริง บูรณาการทั้ง 4 ทักษะ	ปัญหาและความต้องการมีความสอดคล้องกัน ชี้ให้เห็นแนวทางพัฒนาที่เน้นการปฏิบัติจริงและการบูรณาการทักษะ

จากตารางที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนา พบว่ามีความสอดคล้องกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นแรงผลักดันให้เกิดความต้องการพัฒนาในทิศทางเดียวกัน ทั้งในด้านคำศัพท์ การจับใจความ การจัดระบบความคิด และความมั่นใจในการใช้ภาษา ทั้งนี้ส่วนใหญ่เห็นพ้องว่าควรจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 4 ทักษะ ผ่านสถานการณ์จำลองและการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทยอย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพในบริบทการศึกษา และสังคมไทย

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4 กลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร

กลยุทธ์	เป้าหมาย	แนวทางการพัฒนา	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพ นักเรียน	ยกระดับทักษะ ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ของนักศึกษาชาวจีน ให้สามารถใช้ในบริบท สังคมไทยและการเรียน ในมหาวิทยาลัย ได้อย่างมั่นใจ	- จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่เน้นบริบทชีวิตในกรุงเทพมหานคร - บูรณาการ 4 ทักษะในกิจกรรมเดียวกัน - ใช้ Role Play / Simulation ในสถานการณ์จริง เช่น ร้านค้า มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล - เสริมคำศัพท์เชิงบริบททางวิชาการ และชีวิตประจำวัน - ใช้กระบวนการเขียน (Process Writing) - ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อดิจิทัล และสื่อภาษาไทยจริง	- นักศึกษาสื่อสารกับคนไทยได้ในสถานการณ์จริง - คะแนนประเมินทักษะภาษาไทยเพิ่มขึ้น - ความมั่นใจในการสื่อสารกับเจ้าของภาษาเพิ่มขึ้น
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพ ผู้สอนและบุคลากร	เสริมสมรรถนะผู้สอน ด้านการสอนภาษาไทย เป็นภาษาที่สองสำหรับ นักศึกษาชาวจีน	- พัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (CPD) - ส่งเสริมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) - อบรมเทคนิคการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีนโดยเฉพาะ - พัฒนาทักษะการให้ Feedback รายบุคคลตามพื้นฐานผู้เรียน - ใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลสองภาษา (ไทย-จีน)	- ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมบูรณาการ 4 ทักษะได้เหมาะสมกับผู้เรียนชาวจีน - มีการใช้ Active Learning อย่างต่อเนื่อง - นักศึกษามีพัฒนาการทางภาษาชัดเจน
กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาระบบ บริหารจัดการ การศึกษา	สร้างระบบสนับสนุน ที่เอื้อต่อการพัฒนา ทักษะภาษาไทย ของนักศึกษาชาวจีน อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	- จัดหาสื่อและทรัพยากรภาษาไทยที่เหมาะสมกับผู้เรียนต่างชาติ - จัดตั้งศูนย์ภาษา/คลังคำศัพท์ออนไลน์สำหรับนักศึกษาชาวจีน - จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น ชมรมภาษาไทย กิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ไทย-จีน - จัดระบบติดตามและประเมินผลรายบุคคล - สร้างสภาพแวดล้อมการใช้ภาษาไทยในมหาวิทยาลัยและชุมชน	- มีระบบประเมินผลต่อเนื่องและชัดเจน - มีทรัพยากรสนับสนุนเพียงพอสำหรับนักศึกษาต่างชาติ - นักศึกษาใช้ภาษาไทยนอกห้องเรียนเพิ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

จากตารางที่ 4 พบว่า การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลักที่ทำงานสอดประสานกัน ได้แก่ (1) พัฒนาผู้เรียนโดยตรง ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และบูรณาการทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อให้สามารถใช้ภาษาได้จริง มีผลสัมฤทธิ์และความมั่นใจเพิ่มขึ้น (2) พัฒนาผู้สอนและบุคลากร โดยเสริมสมรรถนะด้านการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ผ่านการอบรมและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมเชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) พัฒนาระบบบริหารจัดการ ด้วยการจัดสรรทรัพยากร สนับสนุนสื่อ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง เมื่อดำเนินการทั้ง 3 ด้านควบคู่กัน จะทำให้การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเกิดผลอย่างเป็นระบบ

ครบวงจร และยั่งยืน การพัฒนากลยุทธ์มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน และระบบบริหารจัดการศึกษา ดังนี้

1. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพนักเรียน เน้นการยกระดับทักษะภาษาไทยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ให้สามารถนำไปใช้สื่อสารได้จริงในชีวิตประจำวันและการเรียนในมหาวิทยาลัย แนวทางสำคัญคือการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่เชื่อมโยงกับบริบทชีวิตจริงในกรุงเทพมหานคร บูรณาการทั้ง 4 ทักษะไว้ในกิจกรรมเดียวกัน และใช้สถานการณ์จำลอง เช่น การสนทนาในร้านค้า การติดต่อหน่วยงานในมหาวิทยาลัย หรือการสื่อสารในสถานพยาบาล ควบคู่กับการเสริมคำศัพท์ที่จำเป็นทั้งเชิงวิชาการ และชีวิตประจำวันอย่างกระชับชัดเจน รวมทั้งใช้กระบวนการเขียนแบบเป็นขั้นตอน (Process Writing) และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อดิจิทัลและสื่อภาษาไทยจริง ผลลัพธ์ที่คาดหวังคือ นักศึกษาสามารถสื่อสารกับคนไทยได้ในสถานการณ์จริง มีผลสัมฤทธิ์ทางภาษาเพิ่มขึ้น และเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษาไทยมากยิ่งขึ้น

2. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา เป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง โดยเฉพาะต่อผู้เรียนชาวจีนที่มีพื้นฐานทางภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างกัน การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (CPD) และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จะช่วยให้ผู้สอนได้แลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี ตลอดจนพัฒนาเทคนิคการสอนที่เหมาะสม การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) รายบุคคลอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีและสื่อสองภาษา (ไทย-จีน) จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ เมื่อผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมบูรณาการได้อย่างเหมาะสมและใช้ Active Learning อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนย่อมมีพัฒนาการทางภาษาที่ชัดเจน

3. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพระบบการบริหารจัดการศึกษา เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานเกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน สถาบันการศึกษาควรจัดหาสื่อและทรัพยากรภาษาไทยที่เหมาะสมกับผู้เรียนต่างชาติ จัดตั้งศูนย์ภาษา หรือคลังคำศัพท์ออนไลน์สำหรับนักศึกษาชาวจีน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น ชมรมภาษาไทย หรือกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมไทย-จีน รวมทั้งมีระบบติดตามและประเมินผลรายบุคคลอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ภาษาไทยทั้งในมหาวิทยาลัยและชุมชนจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาไทยนอกห้องเรียนมากขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. สภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร

1.1 สภาพปัญหา 1) ทักษะการฟังผู้เรียนประสบปัญหาฟังไม่ทัน และจับประเด็นไม่ได้สะท้อนให้เห็นข้อจำกัดของกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่อาจมุ่งเน้นการฝึกฟังในสถานการณ์จำลองภายในห้องเรียนมากกว่าการเผชิญกับบริบทการสื่อสารจริงในสังคมไทย ซึ่งมีความซับซ้อนทั้งด้านความเร็วในการพูด สำเนียง ระดับภาษา และองค์ประกอบทางวัฒนธรรม การฟังจึงไม่ใช่เพียงกระบวนการรับรู้เสียง แต่เป็นกระบวนการสร้างความหมายที่ต้องอาศัยความรู้พื้นฐานทางภาษาและบริบทสังคมประกอบกัน เมื่อผู้เรียนขาดโอกาสสัมผัสสถานการณ์จริงอย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งผลต่อความสามารถในการประมวลผลข้อมูลและสกัดสาระสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ทักษะการพูดที่ผู้เรียน พูดไม่มั่นใจ และกลัวออกเสียงผิดนั้น สามารถอธิบายได้ทั้งจากมิติด้านภาษาและมิติด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ กล่าวคือ ความแตกต่างของระบบเสียงระหว่างภาษาแม่กับภาษาไทย เช่น เสียงพยัญชนะต้น-ท้าย เสียงสระสั้น-ยาว และระบบวรรณยุกต์ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความไม่มั่นใจในการออกเสียง เพราะเกรงว่าจะสื่อความหมายคลาดเคลื่อน ความกังวลต่อความผิดพลาด (language anxiety) จึงกลายเป็นอุปสรรคสำคัญ

ที่ลดโอกาสในการฝึกฝนและพัฒนาทักษะการพูด ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ สิริพัชญ์ หาญนอก และคณะ (2567) ศึกษาเรื่องนักศึกษาชาวจีนซึ่งเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ซึ่งพบว่า ปัญหาการฟังและการพูดมีรากฐานจากความแตกต่างของระบบเสียงและโครงสร้างภาษา โดยเฉพาะการจำแนกเสียงพยัญชนะต้น-ท้าย ความยาวของสระ และวรรณยุกต์ ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบที่มีผลโดยตรงต่อความหมายของคำในภาษาไทย นอกจากนี้ ความแตกต่างด้านลำดับคำในประโยคยังทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนในการสร้างประโยค ส่งผลให้การสื่อสารขาดความชัดเจน อีกประเด็นหนึ่งที่ควรพิจารณาคือ การพึ่งพาโปรแกรมแปลภาษาเป็นเครื่องมือหลักในการสื่อสาร แม้จะช่วยอำนวยความสะดวกในระยะสั้น แต่กลับลดโอกาสในการฝึกคิดและประมวลผลภาษาอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนจึงไม่เกิดความคุ้นเคยกับโครงสร้างภาษาไทยอย่างแท้จริง รวมทั้งขาดความเข้าใจบริบททางวัฒนธรรมที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการสื่อสาร ส่งผลให้การใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับสถานการณ์จริง ที่เป็นเช่นนี้เพราะปัญหาทักษะการฟังและการพูดมิได้เกิดจากความบกพร่องของผู้เรียนเพียงลำพัง หากแต่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านความแตกต่างทางภาษาศาสตร์ บริบททางสังคมวัฒนธรรม และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่เอื้อต่อการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงอย่างเพียงพอ ดังนั้นการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติจึงควรมุ่งเน้นการบูรณาการทักษะภาษาเข้ากับบริบทการใช้จริง ลดความวิตกกังวลในการสื่อสาร และส่งเสริมการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและประสิทธิภาพในการสื่อสารอย่างยั่งยืน 3) ทักษะการอ่านในประเด็นคำศัพท์เฉพาะและการตีความเนื้อหา สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านคลังคำศัพท์เชิงวิชาการและความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะการทำความเข้าใจความหมายแฝง การเชื่อมโยงเหตุผล และการสรุปสาระสำคัญของบทความ หากผู้เรียนขาดพื้นฐานด้านคำศัพท์เฉพาะทาง ย่อมส่งผลต่อความเข้าใจภาพรวมของเนื้อหาและทำให้การตีความคลาดเคลื่อนหรือไม่ครบถ้วน และ4) ทักษะการเขียนที่พบปัญหา “เรียงความคิดไม่เป็น” และ “เขียนประโยคไม่สมบูรณ์” ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภากร นพฤทธิ์ และคณะ (2561) ซึ่งพบว่านักศึกษามีปัญหาในการใช้คำเพื่อแต่งประโยคและเขียนเรียงความคิดไม่ถูกต้องสมบูรณ์ รองลงมาคือปัญหาด้านโครงสร้างประโยค และการใช้เครื่องหมายวรรคตอนที่ยังไม่ถูกต้อง ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าปัญหาการเขียนไม่ได้เกิดจากการขาดความรู้ด้านคำศัพท์เพียงอย่างเดียว แต่ยังเกี่ยวข้องกับความเข้าใจในโครงสร้างภาษา และหลักไวยากรณ์โดยรวมที่เป็นเช่นนี้เพราะทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ต้องอาศัยกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวางแผน (planning) การเรียบเรียงความคิด (organizing) ไปจนถึงการตรวจสอบแก้ไข (revising) หากผู้เรียนยังไม่สามารถจัดลำดับความคิดได้อย่างมีเหตุผล ย่อมทำให้เนื้อหาไม่ต่อเนื่อง และประโยคขาดความสมบูรณ์ นอกจากนี้ ปัญหาการใช้โครงสร้างประโยคและเครื่องหมายวรรคตอนยังสะท้อนถึงการฝึกฝนที่ไม่เพียงพอและการขาดการป้อนกลับ (feedback) อย่างต่อเนื่องจากผู้สอน ดังนั้นแนวทางพัฒนาควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างคลังคำศัพท์เชิงวิชาการควบคู่กับการฝึกอ่านเชิงวิเคราะห์ และจัดกิจกรรมการเขียนแบบมีขั้นตอน เช่น การเขียนโครงร่าง (outline) การเขียนร่างแรก และการให้ข้อเสนอแนะรายบุคคล เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทั้งความคิดและความถูกต้องทางภาษาอย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การยกระดับทักษะการอ่านและการเขียนในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ความต้องการผู้เรียนที่มุ่งเน้นการนำภาษาไปใช้จริงทั้งในห้องเรียนและชีวิตประจำวัน สะท้อนถึงความจำเป็นในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จำลองบริบททางสังคม วัฒนธรรม และการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมั่นใจและเหมาะสมกับบริบท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง (2562) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบเรียนสนทนาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริงสำหรับชาวต่างชาติ ซึ่งพัฒนาแบบเรียนโดยมุ่งเน้นเนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในสังคมไทย ผลการประเมินประสิทธิภาพของแบบเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าแบบเรียนที่ออกแบบตามแนวคิดการสื่อสารสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียน

การสอนได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ ที่เป็นเช่นนี้เพราะการพัฒนาสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นสถานการณ์จริงและการใช้ภาษาอย่างมีความหมาย มีส่วนสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติของการสร้างความมั่นใจและความสามารถในการสื่อสารอย่างเป็นธรรมชาติ

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก ดังนี้

2.1 การพัฒนาผู้เรียนโดยตรง ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และการบูรณาการทักษะ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การออกแบบกิจกรรมเชิงรุกที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง ช่วยส่งเสริมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมั่นใจในการใช้ภาษา เนื่องจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสะท้อนคิดอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้การเรียนรู้เกิดความหมายและสามารถประยุกต์ใช้ได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชรัตน์ จุลศิริ และสร้อยสน สกลรักษ์ (2568) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนการสอนบทสนทนาภาษาไทยระดับกลางโดยใช้ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมสำหรับ นักศึกษาจีน ซึ่งออกแบบกิจกรรมเป็น 4 ชั้น ได้แก่ การเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรม การนำเสนอวัฒนธรรม ทางภาษา การฝึกปฏิบัติบนฐานทางวัฒนธรรม และการสนทนากับเจ้าของภาษาในบริบทจริง ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความสามารถในการพูดสนทนาภาษาไทยของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ที่เป็นเช่นนี้เพราะการบูรณาการภาษาและวัฒนธรรม พร้อมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ช่วยลดความวิตกกังวลและเพิ่มความคล่องแคล่วในการสื่อสาร

2.2 การพัฒนาผู้สอนและบุคลากร การเสริมสมรรถนะด้านการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ผ่านการอบรมและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากผู้สอนเป็นกลไกหลักในการออกแบบประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก หากผู้สอนมีความเข้าใจทั้งหลักการสอน ภาษาเพื่อการสื่อสารและความแตกต่างทางวัฒนธรรม ย่อมสามารถจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริประภา ขมแก้ว และกาญจนา บุญส่ง (2564) ที่ศึกษา กลยุทธ์การขับเคลื่อนและพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยพบว่าการพัฒนา ผู้สอนและบุคลากรอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การจัดทำกลยุทธ์การมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และการประสานงาน ควบคู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ เช่น เทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วย ท่าทาง (TPR) และการแสดงบทบาทสมมติ ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการฟังและพูดดีขึ้น อย่างชัดเจน และมีความก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะการพัฒนาผู้สอนไม่ได้จำกัดเพียงการเพิ่มพูน ความรู้เชิงทฤษฎี แต่เป็นการเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างแท้จริง เมื่อครูมีโอกาสดูแลเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC จะเกิดการสะท้อนคิด (reflective practice) และการปรับปรุงวิธีสอนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย เหมาะสมกับ ระดับความสามารถของผู้เรียน และเชื่อมโยงกับบริบทชีวิตจริงมากขึ้น

2.3 การพัฒนาระบบบริหารจัดการ ตั้งแต่การจัดสรรทรัพยากร สนับสนุนสื่อการเรียนรู้ และสร้าง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นปัจจัยสนับสนุนเชิงโครงสร้างที่ช่วยให้การพัฒนา ไม่จำกัดอยู่เพียงในห้องเรียน แต่ขยายสู่บริบทชีวิตประจำวัน อันเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาทักษะ การสื่อสารอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญวราพัชญ์ หอมชื่น และคณะ (2565) ที่พบว่า ผู้เรียน ต่างชาติซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ทั้งด้านการฝึกปฏิบัติ การวางแผน การกำกับ ตนเอง และการใช้บริบททางสังคม จะสามารถพัฒนาทักษะภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ แม้งานวิจัยดังกล่าวจะเป็นบริบทของการจัดการเรียนรู้ในอีกระดับหนึ่ง แต่สะท้อนหลักการเดียวกันว่า การพัฒนา ทักษะการสื่อสารจะเกิดผลได้ดีเมื่อมีทั้ง “กลไกระบบสนับสนุน” และ “การลงมือปฏิบัติจริง” ควบคู่กัน ที่เป็น

เช่นนี้เพราะการพัฒนาทักษะภาษาไม่ใช่กระบวนการที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้เชิงทฤษฎีเพียงอย่างเดียว หากต้องอาศัยสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่างต่อเนื่องในสถานการณ์หลากหลาย เมื่อสถานศึกษามีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอ สนับสนุนสื่อที่เหมาะสม และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร เช่น การจัดกิจกรรมภาษาไทยนอกชั้นเรียน การสร้างพื้นที่ปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษา หรือการใช้ภาษาไทยเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมประจำวัน ผู้เรียนจะมีโอกาสฝึกใช้ภาษาในบริบทจริงอย่างสม่ำเสมอ

สรุปผลการวิจัย

นักศึกษาชาวจีนมีปัญหาในทักษะภาษาไทยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในด้านการฟัง ผู้เรียนส่วนใหญ่ฟังไม่ทันและจับประเด็นสำคัญไม่ได้ โดยเฉพาะเมื่อเผชิญกับสำเนียงที่หลากหลาย ส่งผลให้ขาดความเข้าใจทั้งในชั้นเรียนและในชีวิตประจำวัน ด้านการพูดพบว่าผู้เรียนขาดความมั่นใจ กลัวการออกเสียงผิด และไม่สามารถเรียบเรียงประโยคได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งสะท้อนถึงข้อจำกัดด้านโครงสร้างภาษาและความวิตกกังวลในการสื่อสาร สำหรับด้านการอ่าน ผู้เรียนมีคลังคำศัพท์ไม่เพียงพอ อ่านได้ช้า และตีความเนื้อหาเชิงวิชาการได้ไม่ครบถ้วน ส่วนด้านการเขียนพบปัญหาในการจัดระบบความคิด การใช้คำศัพท์ซ้ำ และการเขียนประโยคไม่สมบูรณ์ อันเป็นผลจากความเข้าใจด้านไวยากรณ์และการลำดับความคิดที่ยังไม่เป็นระบบ เมื่อวิเคราะห์ควบคู่กับความต้องการพัฒนา ผู้เรียนมีความต้องการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้านอย่างชัดเจน

การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลักที่ทำงานสอดคล้องกัน ได้แก่ 1) กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพนักศึกษา คือ ระดับผู้เรียน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนแบบบูรณาการ โดยไม่แยกเป็นรายทักษะ การจัดการเรียนรู้เน้นกระบวนการ Active Learning และการจำลองสถานการณ์จริง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและใช้ภาษาในบริบทที่ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวัน แนวทางดังกล่าวช่วยเสริมสร้างทั้งความสามารถเชิงทักษะและความมั่นใจในการสื่อสาร 2) กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้สอน คือ ระดับผู้สอน การออกแบบและขับเคลื่อนการเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 4 ทักษะ รวมถึงการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เช่น การพัฒนาวิชาชีพครู (CPD) และการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) นอกจากนี้การให้ข้อมูลป้อนกลับที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับผู้เรียนรายบุคคล ยังเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาอย่างต่อเนื่อง และ 3) กลยุทธ์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา ระดับระบบบริหาร สนับสนุนเชิงนโยบาย และโครงสร้าง เพื่อให้การพัฒนาเกิดขึ้นอย่างยั่งยืน โดยต้องมีการจัดสรรสื่อและทรัพยากรที่เหมาะสม มีระบบติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ภาษาไทยทั้งในและนอกห้องเรียน

หากทั้งสามระดับ ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน และระบบบริหาร สามารถดำเนินงานร่วมกันจะทำให้การพัฒนาทักษะภาษาไทยเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ โดยมี “การสื่อสารในสถานการณ์จริง” เป็นแกนกลางของการพัฒนา องค์ประกอบทั้งสามมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด เนื่องจากการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลอย่างแท้จริง จำเป็นต้องอาศัยทั้งการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมจากผู้สอน และการสนับสนุนจากระบบบริหาร ดังนั้น การดำเนินงานแบบบูรณาการทั้งสามระดับจึงเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมในบริบทสังคมไทย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครจึงควรกำหนดนโยบายพัฒนาทักษะการฟังอย่างเป็นระบบ โดยจัดทำคลังสื่อเสียงภาษาไทยที่มีความหลากหลาย ทั้งสำเนียงมาตรฐาน สำเนียงท้องถิ่น และภาษาไทยในสถานการณ์จริง ควบคู่กับการพัฒนาระบบฝึกฟังแบบปรับระดับ และแบบฝึกการจับประเด็นสำคัญ นอกจากนี้

ควรบูรณาการกิจกรรมฟังเชิงสถานการณ์ในรายวิชาภาษาไทย และออกแบบกระบวนการเรียนรู้ตามลำดับขั้น ได้แก่ pre-listening, while-listening และ post-listening เพื่อยกระดับความสามารถด้านการฟังของผู้เรียน อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครควรนำรูปแบบกลยุทธ์ที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และการบูรณาการทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนในกิจกรรมเดียวกัน ทั้งนี้ ควรส่งเสริมการใช้กิจกรรม Role Play หรือ Simulation ที่อิงสถานการณ์จริง เช่น การซื้อขายสินค้า การนำเสนอหน้าชั้นเรียน หรือการสื่อสารในบริบทการทำงาน พร้อมทั้งใช้เทคนิคการให้ข้อมูลป้อนกลับเชิงสร้างสรรค์ (constructive feedback) ที่เน้นความสามารถในการสื่อสารมากกว่าความถูกต้องทางไวยากรณ์ในระยะแรก เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและพัฒนาศักยภาพการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบริหารจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในเชิงกลยุทธ์ โดยปรับให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถาบัน ทั้งด้านโครงสร้างองค์กร ความพร้อมของบุคลากร และทรัพยากรที่มีอยู่ ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพผู้สอน การจัดหาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และการจัดให้มีระบบติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิผลสูงสุดและนำไปสู่การยกระดับทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีน อย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมนักศึกษาชาวจีนในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง ทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบบริบทด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมทางภาษา และปัจจัยสนับสนุนที่แตกต่างกัน อันจะช่วยเพิ่มความครอบคลุมและความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย รวมทั้งนำไปสู่ข้อค้นพบที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรพัฒนางานวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาชาวจีนกับนักศึกษาต่างชาติกลุ่มอื่น เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างด้านพื้นฐานทางภาษา วัฒนธรรมการเรียนรู้ และรูปแบบการใช้ภาษา ซึ่งจะนำไปสู่การออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของผู้เรียน แต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรดำเนินการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของกลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้ โดยอาจออกแบบการทดลองแบบมีกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง พร้อมการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (pre-test / post-test) เพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงของทักษะทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นรูปธรรม ผลการวิจัยลักษณะนี้จะช่วยยืนยันความมีประสิทธิภาพของกลยุทธ์ และสามารถนำไปใช้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการกำหนดนโยบายหรือพัฒนาหลักสูตรต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัญญ์รภาพัชญ์ หอมชื่น, วีระกาญจน์ กนกมเลส และเมธาพันธ์ โพธิ์ธีโรจน์. (2565). ศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ของนิสิตชาวต่างชาติที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง. พุทธมณฑล, 7(1), 233–243.
- ไทยรัฐวันนี้. (2568). ประเทศไทย ดินแดนของ “นักศึกษาจีน” ยอดเพิ่มปีละ 24% ทะลัก 28,052 คน “เกริก-ชินวัตร-แสดมฟอร์ด” TOP 3. สืบค้นจาก https://www.thairath.co.th/money/economics/thai_economics/2838979.

- ธวัชรัตน์ จุลศิริ และสร้อยสน สกลรักษ์. (2568). การพัฒนาชุดการเรียนรู้การสอนบทสนทนาภาษาไทยระดับกลาง โดยใช้ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาจีน. ภาษาและภาษาศาสตร์, 43(1), 30–62.
- ประเสริฐ แรงกล้า. (2560). การเคลื่อนย้ายศึกษา: ระบบที่ซับซ้อน ความเป็นการเมือง และความเป็นไปได้. รัฐศาสตร์สาร, 38(3), 130-158.
- ภากร นพฤทธิ, วรากร แซ่พูน, วรนาถ แซ่เซ่น, วรทา รุ่งบานจิต, วราลี รุ่งบานจิต และสุกี้ ทองเนตร. (2561). การศึกษาปัญหาการเขียนภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. ในการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 1 (น. 185-192). ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง. (2562). การพัฒนาแบบเรียนสนทนาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริง สำหรับชาวต่างชาติ. วารสารมังรายสาร, 7(1), 41-55.
- วิโรจน์ กองแก้ว. (2564). ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นวิชาเอก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยูนิอัน สาธารณรัฐประชาชนจีน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 15(2), 147-170.
- ศิริประภา ขมแก้ว และกาญจนา บุญส่ง. (2564). กลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในศูนย์เครือข่ายกลุ่มบ้านลาดหาดทราย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 11(2), 157-163.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2568). จำนวนนักศึกษารวมปี การศึกษา 2568. สืบค้นจาก <https://info.mhesi.go.th/>.
- สิริพัชญ์ หาญนอก, ทรงภพ ขุนมธุรส, อ้อมธจิต แป้นศรี และจุฑารัตน์ เกตุปาน. (2567). อุปสรรคสู่ความสำเร็จ : ปัญหาการสื่อสารภาษาไทยด้านการพูดและการฟัง ของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะ ภาษาต่างประเทศ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยนครพนม, 14(3), 360-369.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice – Hall.
- Drucker, P. F. (2006). *The effective executive: the definitive guide to getting the right things done*. New York: Harper business Essentials.
- Gardner, H. (1993). *Multiple intelligences: The theory in practice*. New York: Basic Books.
- Hymes, D. (1972). On Communicative Competence. In J. Pride, & J. Holmes (Eds.), *Sociolinguistics* (pp. 269-285). Harmondsworth: Penguin Books.
- Nastasi, B. K., & Schensul, S. L. (2005). Contributions of qualitative research to the validity of intervention research. *Journal of school psychology*, 43(3), 177-195.
- Piaget, J., & Inhelder, B. (1969). *The psychology of the child*. New York: Basic books.
- Skehan, P. (1998). *A cognitive approach to language learning*. Oxford: Oxford University Press.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Willis, J. (1996). *A framework for task-based learning*. Harlow: Longman.